

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI KONUŞMALARI

NUMAN KURTULMUŞ
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANI

23 NİSAN 2025

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI TÖRENİ

Prof. Dr.
NUMAN KURTULMUŞ
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANI

23 NİSAN 2025
BİRİNCİ MECLİS - ANKARA

Saygıdeğer arkadaşlarım, değerli misafirler;
Hepinizin **23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı** tebrik ediyorum.

Bizim için, Türkiye Cumhuriyeti için ve Türk tarihi için fevkalade önemli bir **diriliş mekânı** olan bu mekânda böylesine mütevazı ama sembolik bir törende birlikte olmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum.

Bu bina sadece taştan ya da ahşaptan yapılmış bir bina değildir. Bu binanın içerisinde Cumhuriyet'imizin kuruluşuna giden yolda, hatta onun da öncesinde Millî Mücadele günlerinde nice önemli toplantılar yapılmış, nice derin tartışmalar gerçekleşmiş, nice önemli stratejik kararlar alınmıştır.

Bu salonun içerisinde bir devrin gelişmesine imza atan büyük kahramanların her birisi tarihimiz bakımından fevkalade önemli olan insanların aldığı kararlar, Türk

tarihine yön vermiş ve önemli bir sıçrama noktasını, önemli bir diriliş anını gerçekleştirmiştir.

O gün, burada, sizlerin oturduğu sandalyelerde, masalarda oturanlar aslında birçoğunun son derece zor şartlar içerisinde buraya geldiklerini, İstanbul düşman tarafından işgal edildikten sonra millî mahremiyetimizi korumak, millî kimliğimizi muhafaza etmek için burada yeniden bir kurtuluş destanını başlattıklarını biliyoruz.

Çoğunun belki kendi kişisel hayatları da büyük zorluklarla geçmiş kahramanlardı. Bir kısmının düzenli maaşı, geliri yoktu, her birisi Anadolu'nun farklı köşesinden gelmişti. Bir kısmı da artık toplanamaz, karar alamaz duruma düşmüş olan Meclis-i Mebûsan'ın üyesi olan insanlardı. Burada bir araya gelerek sadece bir Meclis, sadece siyasi kararların alındığı bir mekânı değil, aynı zamanda Millî Mücadele'nin kumanda merkezi olan bir mekânı da tesis etmişlerdi. Burası bu tarafından baktığınız zaman bir Meclis olmanın çok öncesinde bir kargahtı, bir ordugâhtı.

Burada alınan kararlar ülkenin bağımsızlık istikametinde sahadaki önemli askerî harekâtlarına da yön vermiştir. Hatta Polatlı'ya kadar düşmanın geldiği, burada toplantılar yapılırken top seslerinin dahi duyulduğu ortamda millî kimliklerinden, bağımsızlık ülküsünden asla vazgeçmeyen o büyük kahramanlar, gerçekten milletin geleceğine yön verecek tarihî kararlara imza attılar. Dolayısıyla her sene 23 Nisan'ı bir büyük coşkuyla kutlarken aslında o günlerden alacağımız dersle-

ri de önümüze koymak, bu dersleri de milletimizin be-
kasi için önemli birtakım kazanımlar olarak gözden ge-
çirmek mecburiyetindeyiz.

Müsaadenizle hepimizin bildiği ama bize Kurucu Mec-
lisin, Millî Mücadele'nin kahramanlarının bıraktığı mi-
rasın üzerinden önemli ve artık milletimizin vazgeçil-
mez **millî kimliği** hâline gelmiş birkaç hususu zikret-
mek isterim.

Her şeyden evvel, o günün şartları içerisinde bırakın
topu tüfeği olmamayı, kazması küreği dahi olmayan
bir millet “Ya Allah” diyerek yeniden ayağa kalkmış,
asla özgürlüğünden, hürriyetinden vazgeçmeyeceğini
bütün dünyaya ilan etmişti.

Kolay değildir, ülkenin her tarafında yoklukların, kıt-
lıkların, savaşın mağlubiyetinin ortaya koyduğu o zor
şartlar altındaydılar. Ve aslında yaşadıkları, çok ağır
şartlardı, ona rağmen **boyun eğmeyen, “eyvallah”
demeyen, yeryüzünde Allah’tan başka hiçbir gü-
cün önünde eğilmeyeceğini ilan etmiş olan bu mil-
let** ayağa kalkmıştır ve özgürlüğüne kavuşmuştur. İşte
bu Meclis, o özgürlük meşalesinin en kuvvetli yakıldığı
bir ordugâh, onun siyasi kararlarının alındığı en önem-
li merkezdi.

İkinci önemli hususiyet ise henüz Cumhuriyet kurul-
mamışken burada bir araya gelenler, Meclis-i Mebû-
san üyeleriyle birlikte oluşturdukları o Birinci Mec-
liste aslında Cumhuriyet’e giden yolun da taşlarını
döşemişlerdir.

Hiç şüphesiz 105 yıl önce bir araya gelen insanların birinci umdesi **“hürriyet, özgürlük”** ise, ikinci umdesi ise **“bağımsızlık ve millî egemenlik”**ti, yani **milletten başka bir egemenin olmadığını, milletten başka söz ve karar sahibi olmadığını** bilerek harekete başladılar, yollarını açtılar.

Biliyorsunuz Cumhuriyet, Meclisin açılmasından sonra gerçekleşti ve şekillendi. Ama hiç şüphesiz Birinci Meclis aslında adı konulmasa bile cumhuriyetin ilan edildiği Meclisti, Cumhuriyet’e giden yolun taşlarının açık bir şekilde döşendiği Meclisti. Dolayısıyla **Birinci Meclis’te bir araya gelen o kahramanların ikinci temel umdesi millî egemenlik, millî iradeye bağlılıktı.**

Aynı şekilde o Mecliste bir araya gelen insanların önemli kararlarından birisi de **millî kimliğe, millî değerlerimize, kültürümüze ve maneviyatımıza** sahip çıkma arzusu ve iştiağıydı. Bu temel umdeler çerçevesinde bir araya gelen insanlar, en zor şartlarda en zor olanı başardılar ve bizim önümüzü açtılar. Biz onların burada, bu salonda konuştuklarıyla, sadece dillerinden değil gönüllerinden konuştukları sözlerini ders olarak, ilham olarak her sene önümüze koymalı, tekrar tekrar aynı umdeler etrafında millî birliğimizi ve beraberliğimizi güçlendirmeliyiz.

Hiç şüphesiz o günkü şartlar içerisinde Samsun’dan başlayarak Amasya, ardından Erzurum, Sivas kongreleri ile Misakımillî ve en sonunda cumhuriyetin ilanı-

na giden yoldaki en önemli umdelerden biri de **birliği, dirliği, beraberliği sağlamaktır.**

Millet eğer paramparça olursa, herkesin istikameti farklı tarafa doğru yönelirse o milletin böylesine kutlu bir savaşı, böylesine önemli bir istiklal mücadelesini vermesi mümkün olmazdı. Bu salonda konuşulan sözlerden bize miras kalan, bize ders olarak bırakılan en önemli değer ise millî birliği, beraberliği, ülkede bir olmayı, iri olmayı, diri olmayı başarabilme azmidir, kararlılığıdır.

Bu ve benzeri temel umdeler etrafında bir araya gelerek insanlık tarihinin en zor kurtuluş mücadelelerinden birisini veren, başta Birinci Meclisimizin Başkanı Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı, İstiklal Harbi'mizin Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere bütün kahramanlarımızı minnetle, şükranla yâd ediyoruz.

Onların mirasına sahip çıkmak, onların gösterdiği bu istikamette yürümek, çağın gereklerini de yerine getirerek Türkiye'yi daha ileriye daha güçlü bir şekilde taşımak da bu salonda bulunan ve bulunmayan hepimizin ortak vazifesidir.

“Dünkü temel hedef, bağımsızlığı kazanmak, güçlü bir Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni kurmaktır. Dünkü temel hedef, muasır medeniyetler seviyesine ulaşmaktır. Bugünkü hedefimizse, artık ikinci asrına girdiğimiz Cumhuriyet'i-

mizin yeni hedeflerini güncelleme ve Cumhuriyet'imizi daha ileriye taşımak olmalıdır. ”

Öncelikle içeride birliği, dirliği sağlayarak, memleketimizde bütün unsurların, bütün toplum kesimlerinin bir olarak, beraber olarak aynı hedefe, aynı istikamete yürümesini gerçekleştirmektir. Bunun için aramızdaki ayrılıkları sadece bir rahmet vesilesi olarak bilmek, aramızdaki farklılıkları demokrasinin bir gereği olarak kabul etmek, karşımızdakinin söylediği farklı söze tahammül edebilmek ve bütün bu farklılıklardan ortak bir çözüm bularak yolumuza devam etmektir.

Hemen arkamda duran şu yazıda; **“Ve şavirhum fil emr”** yazıyor, **“İşlerinizi istişare ile yapınız.”** Birinci Mecliste cuma günü Hacı Bayram Camisi'nden gelenlerin Gazi Mustafa Kemal ve arkadaşlarıyla birlikte şu binanın önünde dua ederken ellerindeki en önemli sancaklardan birisi de buydu, yani onlar kendi aralarında işlerini danışarak, istişare ederek yaptılar. Yani **“Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir”** bize miras olarak gelmiş olan bu fikir, medeniyetimizin, geleneğimizin bize öğrettiği en önemli hususlardandır. Şimdi biz egemenliğin sahibi olan halkın bütün farklı fikirlerini, düşüncelerini bir araya getirerek **ortak millî hedefler** doğrultusunda bunlardan istifade etmeyi başaracağız.

Ayrıca, dün muasır medeniyetler seviyesine çıkmak, o günün yokluk ve yoksulluk şartları içerisinde çok önemli bir hedefti belki ama bugünün gelişmiş Türki-

ye'sinde daha da ileriye gitmek için bunu daha da güçlü bir hedef hâline getirmemiz gerekiyor.

Artık bizim için muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkmak, muasır medeniyetlerden çok daha güçlü bir medeniyeti ortaya koymak gibi bir sorumluluğumuzun, bir vazifemizin olduğuna inanıyorum. Bunun için, ikinci asrına girmekle kıvanç duyduğumuz Türkiye Cumhuriyeti'ni ve bu büyük yolculuğumuzu, çok daha güçlü bir şekilde sürdüreceğiz.

“ İkinci asrımızda Türkiye'mizi dünyada her alanda sözü güçlü, gücü tesirli bir Türkiye hâline getireceğiz ve önümüzdeki dönemi inşallah güçlü bir Türkiye'nin yüzyılı yapmak için gayretle mücadeleye edeceğiz. ”

Bu vesileyle, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın bir tarafının bu egemenlik, bağımsızlık, millî egemenliğin güçlü olması fikri; diğer tarafının ise belki dünyada hiçbir milletin sahip olmadığı bir bayram olarak, çocuklara armağan edilmiş olması hasebiyle de geleceğe bakan bir yüzü olduğunu ifade etmek isterim.

Millî egemenlik haftası dolayısı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında çok güzel etkinliklere ev sahipliği yapmaktayız, dünya çocuklarını ağırlamaktayız. Dünyada Türkiye Büyük Millet Meclisini çocuklarımız yönettiler, biraz sonra da Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanlık

makamını sembolik olarak bir evladımıza, dün Meclisi yöneten kızımıza bırakacağız.

Aslında bu bayramı, bizlere **“Çocuk Bayramı”** olarak bırakanlar, büyük bir ders, büyük bir vasiyet olarak bıraktılar. O da şudur: Biz çocuklarımızı bugünün şartları çerçevesinde değil, onların yaşayacakları çağın şartlarına göre yetiştirmek zorundayız. Bunun için bu bayramın geleceğe bakan yüzü olarak çocuk bayramını da sadece bir çocuk şenliği olarak değil, çocukların geleceğini güçlendirmek için ortaya koyduğumuz çabanın bir yansıması olarak telakki ediyoruz.

Bu vesileyle, bir kez daha 105. yıl dönümünü yaşadığımız Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'mızın bütün milletimize hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum.

Ayrıca, bütün millet varlığımıza da hayırlar getsin. Burada “millet varlığımız” derken Cumhuriyet'i kuran büyüklerimiz, Misakımillî fikrinden hiç vazgeçmediler, Misakımillî'yi güçlü bir şekilde hedef olarak önümüze koydular, bunu hatırlamamız gerekiyor.

Şimdi artık bizim millet varlığımız **Misakımillî sınırlarını** da aşmıştır. Asya'dan Avrupa'nın içlerine kadar, Balkanlar'dan Kuzey Afrika'ya ve hatta Afrika'nın derinliklerine kadar çok geniş bir coğrafyada bizim millet varlığımızın var olduğunu biliyoruz, bugün onlarla temas edebiliyoruz, onlarla el ele, kol kola ortak hedeflere ilerleyebilme fırsatını buluyoruz.

Ümit ediyorum ki Türkiye sınırlarını aşan bu millet varlığıımız da Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'mız dolayısıyla bizim bu millî coşkumuza katılıyor, onların da bayramlarını buradan tebrik ediyorum.

Başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere ilk Meclisin bütün üyelerini, her birisi birbirinden değerli olan aziz kahramanları saygıyla, rahmetle anıyorum.

Aynı şekilde bugüne kadar gelen Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev yapmış bütün milletvekillerimizden ahirete intikal edenleri, bu vatanın birliği, dirliği için şehit düşmüş olan bütün kahraman askerlerimizi, polislerimizi, güvenlik güçlerimizi, vefat etmiş olanları rahmetle anıyorum.

Allah bu milleti birlik ve dirlikten, beraberlikten ayırmasın.

Yeryüzündeki tüm millet varlığıımızla birlikte inşallah önümüzdeki yüzyıl güçlü Türkiye'nin yüzyılı olsun diyor, hepinize selam ve sevgilerimi sunuyorum.

**TBMM GENEL KURULU
ÖZEL OTURUMU**

**Prof. Dr.
NUMAN KURTULMUŞ**
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANI

23 NİSAN 2025
ANKARA

Sayın milletvekilleri,

Bugün, milletimizin tarihimiz boyunca hür iradesiyle verdiği en anlamlı cevaplardan birini anmak ve milletimizin iradesine sahip çıkma kararlılığı yeniden hatırlamak için bir araya geldik.

Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında sadece temsil yetkisini değil, yüzyılların adalet arayışını, haysiyet mücadelesini ve geleceğe dair müşterek umutlarını da sığdırmıştır.

23 Nisan bir başlangıç olduğu kadar aynı zamanda tarihimizde önemli bir diriliştir, önemli bir dönüm noktasıdır. Milletin susturulamayacağının, işgale kayıtsız kalmayacağının, yıkılmış gibi görünen bir ülkenin külleri üzerinden yeni bir devlet çıkarılabileceğinin ilan edildiği gündür.

23 Nisan 1920'de açılan Türkiye Büyük Millet Meclisi, sıradan bir devlet dairesi ya da basit bir siyasal orga-

nizasyon değildi. O gün bu çatı altında kurulan düzen, her zaman **milletin egemenliğini ilan etme azminin yansıması** olmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, kimi zaman yoklukta, kimi zaman zorlukta olsalar da her daim milletin ruhunu taşıyarak konuşmuş, karar almış ve yol çizmişlerdir; her dönemde zamanın ruhuna cevap veren bir dirilikle, dirençle, milletle beraber yürüyebilmişlerdir. Burası, halk adına dar bir yönetim kadrosunun değil millî iradenin halkla birlikte karar aldığı yer olmuştur.

105 yılı geride bırakan bu büyük yürüyüş bize göstermiştir ki egemenlik, sadece güçle değil meşruiyetle büyür, meşruiyetin asıl kaynağı da bizatihi milletin iradesidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, devletimizin inşasında, milletimizin mefkûresinde, hukukunda ve vicdanında her zaman birleştirici bir rol oynamıştır. Kurucu Meclisimiz, silahların gölgesinde, işgallerin baskısında ama her zaman halkın duası ve cesaretiyle toparlanmayı bilmiştir.

Ulusal egemenlik, yedi düvelin gözü önünde imtihan vermiş bir milletin kendi onurunu, haysiyetini ve hürriyetini teminat altına alma çabasının da adıdır. Halkın kendisini temsil eden kurumları aracılığıyla hakkını, hukukunu, emeğini ve onurunu koruyabildiği düzendir.

Bugün bu çatının altında milletin iradesini temsil eden bizlere düşen görev, **anayasal düzene olan inancı** daha da pekiştirmek, **halkın yönetime doğrudan**

ve eşit katılımını esas alan siyasi kültürü her alanda yaşatmaktır.

105 yıl önce bu Meclis milletimizin geleceğine yön vermek üzere toplandı. Bugün küresel gelişmelere ve toplumsal dönüşümlere baktığımızda benzer bir eşikle karşı karşıya kaldığımızı görüyoruz.

“**Elbette zaman değişti; toplumun ihtiyaçları, talepleri ve temsil biçimleri de çeşitlendi. Bu değişimin ışığında mevcut Anayasa’mızın ötesine geçen, zamanın ihtiyaçlarına cevap veren; sivil, demokrat, özgürlükçü ve kapsayıcı bir anayasa yapma vaktinin geldiğine inanıyorum.**”

Anayasalar sadece bugünü düzenleyen teknik metinler değildir, aynı zamanda bir milletin ortak vicdanını, tarihsel birikimini ve gelecek tasavvurunu içeren toplumsal mutabakat zeminleridir. Bugünün dünyasında yönetime katılımın daha şeffaf, daha kapsayıcı ve daha çoğulcu bir çerçeveye oturturulması artık bir tercihten çok bir zorunluluktur.

Meclisimizin en temel vazifelerinden biri de bu zemini yeni bir anayasal uzlaşmayla güçlendirmektir.

Yeni anayasa arayışımız geleceği **daha adil, daha özgürlükçü ve daha demokrat** kılmak içindir. Bu süreç toplumun tüm kesimlerinin kendisini içinde hissedebileceği, **çoğulcu bir millî birlik ruhuyla** yürütülmelidir.

“ Bu nedenle yeni anayasaya, yalnızca siyasal bir tercih değil ekonomik, toplumsal ve kurumsal bakımdan da bir zorunluluk olarak bakıyoruz. Meclisimizin öncülüğünde akliselim, katılımcı ve yapıcı bir sürecin kapılarını aralamayı da tarihî bir görev olarak addediyoruz. ”

Sayın milletvekilleri,

Dün Türkiye Büyük Millet Meclisinde, sizlerin oturduğu bu sıralarda yarının liderleri, bilim insanları, sanatçıları, sporcuları oturdular.

Çocuklarımızın burada yer almaları sadece sembolik bir anlam taşımıyor, onun çok ötesinde çok önemli bir anlayışın da yansımasıdır çünkü **Meclisimizin geleceği ülkesinin yarınlarını düşünen, ufku açık, bilgili, fedakâr nesillerimizin omuzlarında yükselecektir.** Bu sebeple evlatlarımızın fikirlerine, taleplerine, eleştirilerine ve hayallerine kulak vermek nezaket olduğu kadar milletin bir parçası olmaları hasebiyle bizler için de bir sorumluluktur.

Sayın milletvekilleri,

Milletlerin büyüklüğü kendi sınırlarının ötesindeki acıya da ne kadar duyarlı olduklarıyla ölçülür. Bugün Filistin’de, Doğu Türkistan’da, Sudan’da, Yemen’de ve dünyanın birçok yerinde çocuklar yalnızca haklarından değil, hayattan dahi mahrum kalıyorlar. Çocukların varlığının silindiği bu coğrafyalarda insanlığın ortak vicdanı açıkçası tehdit altındadır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin de farkı tam buradadır.

Gazi Meclisimiz kendi çocuklarıyla birlikte tüm insanlığın çocuklarını da düşünüyor çünkü bu Meclis aynı zamanda küresel vicdanın da yansıdığı bir yerdir.

Sayın milletvekilleri,

Ulusal egemenlik aynı zamanda barışın teminatıdır. 28'inci Dönem Meclisimizin en büyük gücü farklı siyasi kesimlerin burada bir arada, güçlü bir şekilde temsil edilmesinden kaynaklanmaktadır. Biz bu Mecliste, kardeşliği kalıcı kılacak uygulamaları, politikaları inşa etmekle sorumluyuz.

Küresel belirsizliklerin arttığı, çatışmaların yaygınlaştığı bir dönemde **Türkiye'nin terörle mücadelesi** salt bir güvenlik meselesi olmaktan çoktan çıkmıştır. Örgütlerin eylemleri yalnızca cana değil, aynı zamanda toplumsal dayanışma duygusuna, adalet inancına ve ortak yaşama iradesine kast etmesi nedeniyle de yıkıcıdır.

Bu çerçevede, **“terörsüz Türkiye” daha adil, eğitilmiş, kalkınmış, daha yüksek refaha sahip, adil paylaşımı içeren bir Türkiye** demektir aynı zamanda. Öfkenin değil dayanışmanın, umutsuzluğun değil ortak geleceğin hüküm sürdüğü bir Türkiye'dir. Bu ortamın gerçekleşmesinde bu Meclise tarihî sorumluluklar düşmektedir. Kardeşliğin ve millî birliğin egemen olduğu bir toplum, bu toplumun kurulması için hepimize düşen görev; kapsayıcı, adil ve çoğulcu bir toplumsal düzen inşa etmektir. Herkesin kendini eşit ve onurlu hissettiği bir Türkiye ve kimsenin dışlanmadığı bir toplumsal iklim terörün beslediği tüm zeminleri ortadan kaldıracak-

tır. Kalıcı huzur ve toplumsal güvenlik, adalet ve eşitlik ilkelerinin yansıtılmasıyla sağlanır.

“**Artık bu coğrafyada terörü bir araç olarak gören hiçbir anlayışın meşruiyeti kalmamıştır. Silahların susması, örgütlerin şiddetten ilanihaye vazgeçmesi yalnızca bir temenni değil, millî becamız için hayati bir zorunluluktur.**”

Toplumumuzun tüm kesimleri siyasi aidiyetlerini aşmak, birlikte yaşama iradesini esas alan **yeni bir toplumsal mutabakatın zeminini kurmak** durumundadır. Bu Parlamento bu iradeyi taşımaya muktedirdir. Terörün son bulduğu bir Türkiye’nin mümkün olduğuna yürekten inanıyor ve bu hedef doğrultusunda kararlılıkla çalışmaya devam ediyoruz.

Sayın milletvekilleri,

Bugün burada, dünyada yeniden şekillenen jeopolitik dengelere, yükselen otoriter eğilimlere, kutuplaşmaya ve uluslararası hukukun yok olmasına baktığımızda, Türkiye’nin yaşadığı demokrasi tecrübesi çok daha anlamlı hâle geliyor.

Egemenliğin halka ait olduğu bir sistem aynı zamanda geleceğe ışık tutan bir sistemdir. Bu ışık, karanlık dönemlerde yolumuzu bulmamıza yardımcı olmuş, krizlerde pusulamız olmuş ve ayrıştırma provokasyonlarında da birliğimizi muhafaza etmemize vesile olmuştur.

Bu Meclis bir devlet kurdu ve bir halkı ayağa kaldırdı. 23 Nisan bir milletin yeniden dirildiği gündür. O gün yetkinin halka emanet edildiği, halkın vekâletinin açıkça tecelli ettirildiği gündür. O günden bugüne Türkiye Büyük Millet Meclisi milletin iradesinin ta kendisidir. Esasında, medeniyetimizde halkın yönetime katılımı sadece bir temenni değil, asırlar boyunca yaşanmış bir tecrübenin özetidir.

Hacı Bektaş Veli'nin “Bir olalım, iri olalım, diri olalım.” sözünden Ahi Evran'ın örgütlenme modeline, bu topraklarda halkın söz alma, fikir beyan etme ve yönetime ortak olma tecrübesi çok güçlüdür. Meclisimizin kuruluşu işte bu kadim geleneğin çağdaş bir iz düşümüdür.

Sayın milletvekilleri,
Devletlerin gerçek gücü -belki de en çok- çocuklar için nasıl bir gelecek kurduyuyla ilgilidir. Bir toplumsal düzen kendi en savunmasız bireylerini ne ölçüde koruyabiliyorsa o ölçüde medenidir.

Bugün burada kutladığımız 23 Nisan ruhu milletimizin barışa, kardeşliğe, birlikte yaşama kültürüne ne kadar derin bir bağlılık içerisinde olduğunun da göstergesidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışından bugüne uzanan bu asırlık yürüyüşte her siyasi çalkantıda, her toplumsal kırılmada milletimiz çözümün adresi olarak Meclise yönelmiş, sesini burada aramış, selamını burada vermiş, sözünü buradan duyurmuştur. Bizlerin asli görevi, ortak yaşamı **adil, eşit ve saygın** bir zeminde korumaktır.

Alınan karar gereğince teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi en fazla iki konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen?

(İçtüzüğün 81 ve 91 inci maddelerine göre gruplar adına birer üyeye ve Komisyona 20’şer dakika, şahısları adına iki üyeye 10’ar dakika söz verilir.)

(Varsa İçtüzüğün 81 ve 91 inci maddelerine göre 20 dakika süre ile soru-cevap işlemi yapılır.)

(Teklif tümü üzerindeki görüşmeler bitince)

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Değerli milletvekilleri,
Demokrasinin dili öfkeden değil, nezaketten beslenir. Meclis çatısı altındaki her söz sadece muhatabı olan milletvekillerine değil, milletin vicdanına hitap eder. Hepimize yakışan, bu bilinçle hareket etmektir. Sözümüz sertleştiğinde gönüller kapanır, kalpler kırıldığında kurallar ve kanunlar da dağılır. O yüzden toplumsal barışın ilk adımı, burada yükselen sesin **saygılı, dengeli, vicdanlı ve çoğulcu** olmasını sağlamaktır. Bizler bu Mecliste yalnızca yasa yapmıyoruz, bir arada yaşamının iklimini de inşa ediyoruz. Karakterleri birbirine benzemeyen nice insanı aynı hukukun gölgesinde eşit kılmanın yolu, Meclisin tüm vatandaşlara ait olduğunu, yeniden ve yeniden kanıtlamaktır.

Sayın milletvekilleri,

Bugün dünyanın dört bir yanında yaşanan gelişmeler bizlere tekrar gösteriyor ki toplumsal barış ne dikte edilerek ne de sokakta filizlenerek gerçekleştirilir.

Huzur ve barış iklimi bilinçli bir tercih, sabırlı bir inşa ve kalıcı bir mutabakatla mümkün olur. Bize bunu Meclis Başkan Vekilimiz, değerli arkadaşımız **Sırrı Süreyya Önder** vasıtasıyla yaşadığımız gerçek bir kere daha gösterdi.

Sırrı Süreyya Önder kardeşimiz farklı siyasi görüşlerden insanların ortak kaygılar etrafında birbirine destek vermesinin mümkün olduğunu, toplumsal vicdanın her zaman diri kalabileceğini ve hiç şüphesiz, insan olarak kendi şahsi değerini de üzüntü verici bir haberle hepimize hatırlattı. Kendisiyle gösterilen bu dayanışma ruhu, Meclisimizin taşıması gereken asil değerlerinden biridir.

Sırrı Süreyya Önder kardeşime acil şifalar diliyorum; duamız, bir an evvel sağlıklı aramıza dönmesi ve çalışmalarına başlaması yönündedir.

Bu topraklar, binlerce yıldır acıyı ve sevinci birlikte taşıyanların toprağıdır. O yüzden, Türkiye Büyük Millet Meclisi hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm vatandaşlarıyla bağ kurmaktadır. Bu bağ ne kadar güçlü olursa egemenliğimiz de o kadar sağlam olur. Milletin Meclisi, milletin sesi oldukça hiçbir zorluk karşısında umutsuzluğa düşmeyeceğiz. Bugün yalnızca geçmişin hatırasına değil, geleceğin inşasına da sahip çıkıyoruz. Türki-

ye Büyük Millet Meclisinin güçlenmesi milletin birliğinin, toplumun huzurunun ve devletin itibarlı geleceğinin de teminatıdır.

Meclisler milletin evidir, bugün bizler buradayız, yarın başkaları bizim yerimizde olacak ama millet hep yerinde ve daima ayakta olacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldığında sadece bir milletin kurtuluş ümitleri yeşermekle kalmamıştı, aynı zamanda, bir medeniyetin yeniden ayağa kalkabileceği bir yolculuğa da başlamıştı. O yolculuk hâlen sürüyor, bizler o yolculuğun bugünkü nöbetçileriyiz.

Değerli milletvekilleri,

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 105'inci kuruluş yıl dönümünde, o zor şartlarda, bir taraftan Millî Mücadele'yi verirken bir taraftan da ulusal kurtuluşumuzu temin etmek için en zor şartlarda mücadele eden, ardından, o günün şartları içerisinde Cumhuriyet'in ilkelerini, yollarını yavaş yavaş döşeyerek gerçekleştiren başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Birinci Meclisin bütün kahramanlarını saygıyla ve şükranla yâd ediyoruz.

Ayrıca, ilk Başkanından bugüne kadar gelen ve öte âleme göçen bütün Meclis başkanlarımızı, bu Meclis sıralarında oturup millete sadakatle hizmet etmiş olan bütün milletvekillerimizi saygıyla anıyoruz.

Ayrıca, Cumhuriyet'in bugüne gelmesinde çok büyük emekleri olan, büyük fedakârlıklarıyla hayatlarını ve-

rerek canlarından vazgeçerek vatanımızı, bayrağımızı, birliğimizi koruyan bütün şehitlerimizi de rahmetle, minnetle, şükranla yâd ediyoruz.

Bir kere daha, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nızı tebrik ediyorum.

Sözlerimi bitirmeden, bugün İstanbul'da yaşadığımız -öyle görünüyor ki- fevkalade kuvvetli deprem dolaşısıyla başta İstanbul halkı olmak üzere bütün milleti-mize geçmiş olsun dileklerimi ifade ediyorum. Allah bu milleti her türlü kazadan, beladan korusun. Milletimiz var olsun, Cumhuriyet'imiz daim olsun diyor, hepinizi sevgiyle selamlıyorum.

